

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No6(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 594 sahifa,
5-iyun, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijranovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Bitiruvchi talabalarning qadriyatlar tizimining psixologik xususiyatlari	10
<i>Abdulazizova Muslima, Abdurasulova Sevinch, Ikromova Aziza, Iskanderova Sayyora</i>	
Oila va ta'lim tizimida raqamli xavfsizlik madaniyatini shakllantirish va uning psixologik omillari.....	14
<i>Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li, Yo'lchiyeva Zarinabonu Sanjarali qizi</i>	
Ta'lim tizimida sun'iy intellekt texnologiyalarining o'rni	18
<i>Abdullayeva Arofatxon Abdavaxobovna, Mirzahamdov Shahriyor Botir o'g'li</i>	
O'quvchilarni sport musobaqalariga tayyorlashda jismoniy tarbiya o'qituvchisining kasbiy kompetensiyasining tarkibiy tuzilmasi va rivojlanish mexanizmlari	22
<i>Abduraximov Ziyodullo Xojiakbar o'g'li, Tuxtapulatov Shahobiddin Nuriddinovich, Nasimov Ulug'bek Orif o'g'li</i>	
Ta'limni raqamli transformatsiyalash sharoitida o'quv jarayonini tashkil etishning integratsion shakllarini qo'llash metodikasi.....	28
<i>Allamova Shoxista Shavkat qizi</i>	
Surxon vohasida sog'liqni saqlash tizimi: muammolar va yechimlar (Sherobod tumani misolida, 1925–1945-yillar).....	33
<i>Allamurotov Asadbek Baxtiyor o'g'li</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida kasbga yo'naltirish tizimini takomillashtirish	37
<i>Axmedova Muxabbat Axmedovna</i>	
Ko'p o'zgaruvchili funktsiyaning oraliq qiymatlari haqidagi teoremlar va ularning isbotlari	42
<i>Boqiyev X. X., Muxtorova Sevinch Asad qizi, Yuldoshova E'zoza Ravshan qizi</i>	
Bo'lajak mutaxassislarining huquqiy tafakkurini rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari	46
<i>D. M. Xolnazarova</i>	
Oilaviy tarbiya samaradorligini oshirishda innovatsion yondashuvlar: tajriba-sinov natijalari asosida	49
<i>Ibragimova Aziza Toshniyazovna</i>	
Bo'lajak tabiiy fanlar o'qituvchilarining metodik kompetentligini shakllantirishda interaktiv integratsiyaning roli	55
<i>Jo'rayeva Xushro'ya Yaxyoxon qizi</i>	
Corrective Feedback in Foreign Language Learning Acts as a Vital Tool for Improving Accuracy With Research Indicating.....	58
<i>Kamalova Dilnoza Kurbanbayevna</i>	
Doping va halollik masalasi: sportdagi dolzarb muammo.....	64
<i>Kobilov Sobir Donakulovich</i>	
Yunon-rum kurashi bilan shug'ullanuvchi sportchilarning teknik va taktik harakatlarini takomillashtirish usullari.....	69
<i>Muhtorov Abdusattor Abdupatto o'g'li</i>	
3-4 yoshli bolalarda nutqning grammatik tuzilishini shakllantirishning psixolingvistik asoslari	75
<i>Rasulova Xulkaroy Abduhalil qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda gender identifikatsiyasini rivojlantirishda ota-onalar bilan ishlashning mobil ilovaga asoslangan innovatsion modeli	80
<i>Razzoqova Mahliyo Qosimjonovna</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida geografiya fanining zamonaviy metodik yondashuvlari va o'qitishning samaradorligi.....	84
<i>Sunnatillayeva Zarina Sulaymon qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning samaradorligini oshirish usullari	88
<i>Usmonov Salohiddin, Jo'rayeva Rayhona</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining konfliktologik kompetentligini rivojlantirish konsepsiyasi	94
<i>Latipova Ma'rifat Salohiddin qizi, Zaripova Xolida Baxtiyor qizi</i>	
O'quvchilarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning interfaol metodlari.....	100
<i>Zokirov Mirzaraxim Abdualiyevich</i>	
O'quv jarayonida innovatsion baholash texnologiyalarining ilmiy-pedagogik mazmuni	103
<i>Sobirova Marjona Shavkat qizi</i>	
Taekvondochilarning musobaqa davrida hujumkorlik jihatlarini oshirish	110
<i>Abdufattoyev Abrorjon Abduraxmon o'g'li</i>	

Gender yondashuv asosida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashning pedagogik imkoniyatlari.....	114
<i>Shokirova Hilola Abduraxmon qizi</i>	
Ingliz tilida tinglab tushunish malakasini rivojlantirishda raqamli ta'limning samaradorligi	120
<i>Aytimbetova U. T.</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish ...	124
<i>Axmedova Nazokat Erkinovna</i>	
"Inklyuziv ta'lim. gospital pedagogika" fanida dasturiy-metodik ta'minotning mazmuniy-texnologik va monitoring-dagnostik komponentlari.....	128
<i>Azamxonov Baxodir Sayitkamolxonovich</i>	
Ingliz tilida og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda 5–6-sinf o'quvchilari uchun samarali usullar	132
<i>Rajabova Zarafshon Davronovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy nutq madaniyatini shakllantirishning innovatsion-metodik asoslari	135
<i>Tuxtayeva Mehriyo Shavkatovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda sifat so'z turkumini o'rganish mazmuni.....	140
<i>Usmonova Gulnoza Jaloliddin qizi</i>	
Образность современной медицинской терминологии	144
<i>Дулдулова Наргиза Ашимовна, Мирзаахмедова Нигора Ашимовна</i>	
Развитие исследовательской компетентности младших школьников посредством межпредметной проектной деятельности.....	148
<i>Мухтарова Лобар Абдиманнабовна, Нормаматова Розия Уктам кизи</i>	
Психолого-педагогические риски цифровой образовательной среды	153
<i>Рузметова Хилола Абдушариповна, Моминова Мадина Шукурулла кизи</i>	
"TALIA": система контент-генерации на основе ИИ для подготовки учителей	157
<i>Хасанов Зафар Шавкат угли</i>	
Artificial Intelligence in Foreign Language Education: Enhancing Critical Thinking and Academic Communication Skills	164
<i>Allamuratov Gofur Ashurovich</i>	
Talabalarning bolalardagi ijtimoiy moslashuvni shakllantirishga kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish.....	169
<i>Inomova Mahliyo Yusuf qizi</i>	
Jamoaviy va yakkakurashchi professional sportchilar motivatsiyasining ijtimoiy-psixologik farqlari	172
<i>Qaimova Gulmira Uchqun qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda steam yondashuvini loyiha asosida joriy etishning pedagogik strategiyalari.....	176
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna, Abdullayeva Sarviniso</i>	
Katta guruh tarbiyalanuvchilarida steam kompetensiyalarini shakllantirishning pedagogik va yoshga oid psixologik xususiyatlari.....	179
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna, Rakhimova Laylo Hamidjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning axloqiy fazilatlarini shakllantirishning zamonaviy pedagogik yondashuvlari.....	183
<i>Yakubova Zilola Zikirovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining divergent fikrlashlarini rivojlantirish	187
<i>Adizova Nigora Baxtiyorovna, Akbarova Sarvinoz Sadriddinovna</i>	
Bo'lajak tarix o'qituvchilarida tarixiy tafakkur fenomenini rivojlantirish.....	191
<i>Djumaniyazov Farxod Ulugbekovich</i>	
Pedagogical Conditions for Developing Professional Motivation of Economics Students Through Gamification in English Language Classes.....	196
<i>Bobokeldieva Maftuna Abdusamad qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida bilish faoliyatlarini shakllantirish asoslari	203
<i>Urunov Abduxalil Madjidovich</i>	
STEAM yondashuvi vositasida fizika fanida o'quvchilarning maxsus kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	208
<i>Jo'rayev H. O., Avezov I. Yo., Sharipov S. B.</i>	
STEAM ta'limi vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish	214
<i>Cho'ponova Sharifa Bozor qizi, Achilov Obid Muzrobovich</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining konstruksiyalash va modellashtirish kompetensiyalarini rivojlantirish.....	219
<i>Haydarov Mirjalol Shog'dorovich</i>	

RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA BO'LAJAK BOSHLANG'ICH TA'LIM O'QITUVCHILARINING KASBIY SHAKLLANISH INDIVIDUAL TRAYEKTORIYASINI LOYIHALASH METODIKASI M. B. Sheraliyeva	222
RAQAMLI DAVRDA KITOBXONLIK MADANIYATI VA ADABIYOTNING ROLI Nabiyeva Sharifa Ismailovna, Ergasheva Mehriyona O'lmas qizi	228
JISMONIY TARBIIYA TA'LIMIDA SUN'IY INTELEKTDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI O'razboeva Adiba Abdug'ani qizi	231
MILLIY KASHTACHILIK ASOSIDA 5-SINF O'QUVCHILARINING ESTETIK TARBIIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI Olimova Dilnoza Murodullo qizi	236
ARALASH TA'LIM TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING METODIK TAYYORGARLIGINI 5E MODEL VOSITASIDA TAKOMILLASHTIRISH Rajabova Nodirabegim Komilovna	240
OLIY TA'LIM TALABALARINING JISMONIY SIFATLARINI RIVOJLANTIRISHNING METODIK TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH Raximov Bobirjon Abdurasulovich	245
RAQAMLI PEDAGOGIKANING ZAMONAVIY TA'LIM RIVOJLANISHIDAGI O'RNI Tojiyeva Asila Abdimannon qizi, Pardayeva Ra'no Eshboyevna	250
AJDODLAR SIYAMOSINI IFODALASH VOSITASIDA TALABALARNI MILLIY IFTIXOR RUHIDA TARBIIYALASH JARAYONI PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA Xaitov Zufar Asroralievich	255
ГОТОВНОСТЬ К ОБУЧЕНИЮ В ШКОЛЕ У ДЕТЕЙ ПОДГОТОВИТЕЛЬНОЙ ГРУППЫ Шералиев Сарварбек Сохибжон угли	260
OLIY TA'LIM MUASSASASI TALABALARINING MUSTAQIL ISHINI TASHKIL ETISHGA OID NAZARIY YONDASHUVLAR TAHLILI Asadova Zarina Axmadovna	263
GRAMMATIK TARJIMA METODINING ASOSIY TAMOYILLARI VA XUSUSIYATLARI Erkinova Madina Komil qizi	272
UMUMTA'LIM MAKTABLARINI BOSHQARISHDA SINIF RAHBARLARI FAOLIYATINING PEDAGOGIK MOHIYATI Komilova Ziroatxon Murodjon qizi	275
MAKTABGA TAYYORLOV GURUHIDA BOLALARNI SAVODGA TAYYORLASHDA RIVOJLANISH MARKAZLARINING METODIK TA'MINOTINI TAKOMILLASHTIRISH TEXNOLOGIYALARI Maxmutazimova Yulduz Raxmatovna, Avazova Gulshoda Shodi qizi	282
TURIZM SOHASI TALABALARINING INGLIZ TILIDAGI KASBIY DISKURSIDA UCHRAYDIGAN KOMMUNIKATIV TO'SIQLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH MEKANIZMLARI Usmonova Zilola Javlon qizi	289
CHET TILINI KASBIY FANLAR BILAN INTEGRATSIYALASHDA CLIL MODELINING PEDAGOGIK XUSUSIYATLARI Yo'ldoshev Otabek Abdug'aniyevich, Amirkulov Asliddin Shuxratovich	294
BO'LAJAK TEXNOLOGIK TA'LIM O'QITUVCHILARINI INTEGRATIV YONDASHUV ASOSIDA KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH Rajabova Dilfuza Abdumajitovna	299
СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ПРОЯВЛЕНИЯ ТРЕВОЖНОСТИ И СТРАХА У ЖЕРТВ ТОРГОВЛИ ЛЮДЬМИ В ПОДРОСТКОВОМ ВОЗРАСТЕ Махмудова Д. А.	303
ADABIY ASARLARDA XRONOTOP MUAMMOSINING BADIY AHAMIYATI Yaqubjonov Iqboljon Odiljonovich	306
MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI INTELEKTUAL RIVOJLANTIRISHDA SENSOR INTEGRATSIYA YONDASHUVINING AHAMIYATI .. To'rayeva Charosxon Shavkat qizi	311
BOSHLANG'ICH SINIF DARSLARIDA EKOLOGIK TARBIIYANI SHAKLLANTIRISHNING SAMARALI METODLARI Rahmonova Mavluda Suvon qizi, Safarova Rushana Murodullo qizi	316
BADIY ASARLARNI O'QITISHDA EMPATIK YONDASHUVNING METODIK IMKONIYATLARI Shoyimova Shoiri Sanakulovna	320
BOLALAR ME'YORIY ONTOGENEZIDA YOZUV VA GRAFOMOTOR KO'NIKMALARINI RIVOJLANISHI Alimova Kamola Xayrulla qizi	323
YOSH VOLEYBOLCHILARDA O'YIN QARORINI QABUL QILISH (Decision-making) KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH METODIKASI Azimova Gulnoza Karimjon qizi	328
BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING PEDAGOGIK TAYYORGARLIGINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI Muxamadaliyeva Madinabonu Bohodirjon qizi	333

Raqamli egizak texnologiyasi asosida bo'lajak muhandislarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi	336
<i>Sorimsokov Uchqun Soatboy o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga integrativ mashqlar orqali ta'lim berishning ahamiyati.....	340
<i>Zokirov Javohir G'aybullo o'g'li</i>	
Voleybol sport turini o'rgatish va uning mohiyati	345
<i>Eshbayev Ximmat Ablakul o'g'li</i>	
Qizlarning jamiyatdagi ijtimoiy faolligini oshirishning psixologik mexanizmlari	348
<i>Sodiqova Gulbarno Odiljon qizi</i>	
Oliy ta'lim professor-o'qituvchilarining kasbiy rivojlanishi va qadriyatlar integratsiyalashuvining o'ziga xosligi	352
<i>A. Bozorov</i>	
Nutqiy etiket madaniyatning bosh bo'g'ini sifatida	357
<i>Abdurahmonova Kamola Erkin qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarida ingliz tilida kasbiy yo'naltirilgan leksik kompetensiyani rivojlantirishga qo'yilgan zamonaviy talablar	362
<i>Axmatqulova Maxfuza Shuhrat qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti bolalarning rivojlanishida muhim omil sifatida	370
<i>M. Xo'jamberdiyeva, Abduvohidova Shaxnoza</i>	
Jismoniy mashqlar orqali stress va emotsional zo'riqishlarni kamaytirish imkoniyatlari.....	373
<i>Baxodirova Gulyora Nuriddin qizi</i>	
Kasbiy ta'limning raqamli transformatsiyasi va o'quvchilarni kasbga yo'naltirishning ilmiy-pedagogik asoslari	378
<i>Biysenov Temirbek</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili ta'limida raqamli texnologiyalardan foydalanishning didaktik asoslari	382
<i>Bo'libekova Maftuna Shermuxammadovna</i>	
"Tarbiya" darslarini tashkil etish texnologiyalari	388
<i>Boltayeva Marjona Oybek qizi, Samadova Mahbuba Nutfullo qizi</i>	
Challenges in Translating Behavioral Verbs: A Lexicographic Perspective from English and Uzbek.....	392
<i>Elchayev Zokhidjon Akhmatovich</i>	
Zamonaviy ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni qo'llashning istiqbolli yo'nalishlari	396
<i>Ernazarov Zohid Nazarovich</i>	
Tejamkor ta'lim muhitida kaizen texnologiyasi vositasida bo'lajak o'qituvchilarning boshqaruv madaniyatini rivojlantirish.....	400
<i>Eshonkulova Shaxnoza Bayturayevna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda innovatsion pedagogik texnologiyalar vositasida tabiiy fanlarga doir bilimlarni shakllantirish	403
<i>Nuriddinova Maysara Ikromovna, Eshonqulova Uralbuvisht Fayzullayevna</i>	
Raqamli transformatsiya jarayonida bo'lajak o'qituvchilarda pedagogik mahoratni rivojlantirish	406
<i>G. X. Narzullayeva, F. M. Miraximova</i>	
Ekologik omillarning yosh sprinterlarning koordinatsion qobiliyatlarini rivojlantirishdagi va musobaqa faoliyatidagi o'rni (Orol bo'yi mintaqasi misolida).....	411
<i>Genjemuratova Guljaxon Berdimbetovna</i>	
Emotsional intellekt konsepsiyasining rivojlanish bosqichlari	416
<i>Giyasova Nozimaxon Qahramon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirish	419
<i>Imamova Nilufar Zabiyyulla qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyachi-pedagoglarni tayyorlashda dual yondashuv	422
<i>Israilova Xusnida Adilovna</i>	
Legaltech va Lawtech: global istiqbollar, muammolar va imkoniyatlar	427
<i>Kalandarova Gavhar Sulaymanovna, Nematov Dilshodbek</i>	
Kasbiy faoliyatda muloqot madaniyati va nutq mahoratini rivojlantirishning metodologik jihatlari.....	432
<i>Kalandarova Gavhar Sulaymanovna, Raxmatullayeva Shaxnoza</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish ko'nikmalarini ingliz tilida shakllantirishda o'qitish metodlarining ahamiyati	435
<i>Kamalova Saida Maxamat Ibraximovna</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Bo'lajak maktabgacha ta'lim pedagoglarini kasbiy faoliyatga tayyorlashda kreativ yondashuvning pedagogik imkoniyatlari 439 Kambarova Dilfuza Salijanovna
	Maktabdan tashqari ta'lim tizimida o'qituvchilarning motivatsiyasini oshirishda psixologik qo'llab-quvvatlashning o'rni 443 Karimova Nigora
	Bo'lajak pedagoglarning intellektual-artistik mahoratini rivojlantirishda mikromodulli mobil ta'lim (M-Learning) texnologiyasining loyihasi 447 Karriboyeva Lobarxon Fayzulla qizi
	Raqamli ta'lim platformasi yordamida texnologiya darslarida o'quvchilarning kreativligini rivojlantirish..... 452 Raxmatov A'zam Ashur o'g'li, Kenjayeva Marjona Komil qizi
	CEFR standartlari asosida ielts imtihoniga tayyorlash metodikasi 457 Mavlyanova Nilufar Suvankulovna, Ahadova Go'zal Ismatulloevna
	Project-Based Learning in Professional Education 461 Mukhtarova Nozima Kuchkarovna
	Kreativ kompetensiya- zamonaviy o'qituvchi muhim kasbiy sifatining ustuvor omili 464 Nazarova Madinabonu Narzi qizi
	Maktabgacha ta'lim muassasalaridagi bolalarning ijtimoiy moslashuvini ta'minlashda psixologik xizmatning o'rni..... 468 Nosirova Muhabbat Pirmurod qizi, Jabborova Malohat Azimovna
	Yuqori sinf o'quvchilarida o'ziga ishonchni oshirishda psixologik treninglarning ahamiyati..... 472 Nozimboyeva Muqaddas Abdulvohid qizi
	Brayl sistemasidagi boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlarni o'qitishda interfaol uslublardan foydalanish..... 477 Nuriddinova Maysara Ikramovna, Jo'raqulova Sharofat Baxtiyorovna
	Abdulla avloniy ijodida gender madaniyati va ijtimoiy mas'uliyat g'oyalarning pedagogik tahlili 480 Nurimbetova Shaxnoza Gayrat qizi
	Analitik kimyo fanidan mass-spektrometriya mavzusini muammoli ta'lim metodi asosida o'qitish samaradorligini oshirish..... 485 Nurjanova Fazila Farxadovna, Qo'chqarova Nargiza Otabekovna
	Talabalarda oilaviy budjetni boshqarish kompetensiyalarini rivojlantirishda loyiha ta'limining o'rni..... 489 Nurmatova Maftuna Ilxamovna
	Tyutorlarning innovatsion faoliyatini tashkil etishda sun'iy intellektga asoslangan texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati..... 493 O'rinova Nilufar Muhammadovna, Muxammadjonova Madinabonu Isroiljon qizi
	Ona tili darslarida o'quvchilarda sintaktik tushunchalarni shakllantirish usullari..... 498 O'rozboyeva Dilnoza Alimboy qizi
	Xulq-atvor fe'llarining ma'nosini yoritishda misollarning funksional roli 501 Ochilova Sanobar Narzullayevna
	Pedagogik ta'lim jarayonida umummadaniy kompetentlikning mazmuni va tarkibiy komponentlari 504 Olimova Dilrabo Nurali qizi
	Boshlang'ich sinflarda tabiiy fan orqali ekologik madaniyatni shakllantirishning pedagogik-psixologik bosqichlari..... 508 Orifjonova Iroda Orifjon qizi, Qutlimuratova Barchinoy Xolmurot qizi, Sirojeva Jasmina Rustamovna
	Pedagogik fanlarni o'rganish jarayonida bo'lajak o'qituvchilarni badiiy meros asosida ma'naviy-estetik rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari 512 Otaboboyeva Umida Ilxomovna
	Maktabgacha yoshdagi bolalarning matematik rivojlanishida mental yondashuv metodikasining ahamiyati 517 Parpiyeva Mohinur Baxtiyor qizi
	Yosh avlodni milliy ruhda tarbiyalashda madaniy merosning ahamiyati..... 520 Radjapova Zuxra Tirkashevna
	Boshlang'ich ta'lim jarayonida interfaol metodlardan foydalanishning samarali usullari 523 Rahmonova Mavluda Suvon qizi, Sanginova Sevinch Bunyod qizi
	Pedagogik sinflarni tashkil etish tamoyillari va asoslari..... 527 Sadulloeva Farog'at Hikmatillo qizi

Yillik mashg'ulot jarayonida o'rta masofa yuguruvchilarining tezlik-kuch ko'rsatkichlarini rivojlantirish metodikasi	530
Saotov Farhod Alisher o'g'li	
Bugungi kunda talabalarni mutaxassis sifatida shakllantirishda maqsadga muvofiqlik, natijadorlik, optimallik va ijodkorlik mezonlari (pedagogika ta'lim yo'nalishi misolida).....	535
Satimboyeva Xurshidaxon Anvarjon qizi	
O'quvchilarning nutq kompetensiyasini rivojlantirish metodlari	539
Sharipova Marjona Rashidovna	
Zamonaviy yoshlar orasida prokrastinatsiya muammosi.....	543
Tillayeva Nodira Iskandar qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning estetik madaniyatini shakllantirish	546
Umarova Gulshod Abduljabbarovna	
Yoshlarning ijtimoiy identifikatsiyasi shakllanishining psixologik omillari	552
Xolmirzayev Zafar Mirzamadinovich	
Karate sport turining madaniyati.....	556
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Isayev Saidasliddinxon Islom o'g'li	
Ko'ngillilik faoliyatining ijtimoiy-pedagogik ahamiyati.....	560
Yo'ldosheva Iqbol Bekbo'lsin qizi	
Talaba-yoshlarni milliy kurash mashg'ulotlariga tayyorlash metodikasini takomillashtirish	563
Zaynobidinov Dilshodbek Qobilovich	
Raqamli ta'lim muhitida o'smirlarning o'zini anglash jarayoni va uning shaxsiy rivojlanishga ta'siri.....	567
Zufarova Yulduzxon Muxiddin qizi	
Интерпретация биологических терминов на русском языке	570
Абдуллаева Нигора Курбановна	
Жанровые особенности рассказа-антиутопии В. С. Маканина "Однодневная война".....	574
Дмитрий Валерьевич Пупонин	
Мифопоэтика и аксиологические функции архетипа матери-хранительницы в повестях В. Г. Распутина "Последний срок" и "Прощание с матёрой"	578
Коржовова Шахло Одилжоновна	
Методологические аспекты изучения адаптаций Песчанковых (Gerbillidae) к аридным условиям: анализ классических и современных исследований	585
Нурова Хикоят Кенжаевна	
К вопросу о руководстве самостоятельной работой студентов при изучении иностранных языков	590
Рахимова Мухайё Акмаловна	

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA TARBIYACHI-PEDAGOGLARNI TAYYORLASHDA DUAL YONDASHUV

Israilova Xusnida Adilovna

Qo'qon universiteti Andijon filiali Pedagogika,
psixologiya va jismoniy madaniyat kafedrasida katta o'qituvchisi
p.f.b.f.d, (PhD)

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimida tarbiyachi-pedagog kadrlarni tayyorlash jarayoniga dual yondashuvni joriy etishning nazariy-metodik asoslari, amaliy mexanizmlari va istiqbollari tahlil qilinadi. Maktabgacha ta'lim sohasini tartibga soluvchi me'yoriy-huquqiy hujjatlar, xususan, Prezident farmon va qarorlari, Vazirlar Mahkamasi qarorlari hamda Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi hujjatlari asosida dual ta'limni yo'lga qo'yishning huquqiy, tashkiliy va mazmuniy zaminlari yoritiladi. Shuningdek, maktabgacha ta'lim tashkilotlari va oliy ta'lim muassasalari hamkorligida yo'lga qo'yiladigan dual modelning afzalliklari, kutilayotgan natijalari, mavjud muammolari hamda ularni bartaraf etish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar beriladi.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, dual yondashuv, tarbiyachi-pedagog, kompetensiya, me'yoriy-huquqiy asos, kasbiy amaliyot, hamkorlik, ta'lim sifati.

Abstract: This article analyzes the theoretical-methodological foundations, practical mechanisms, and prospects of implementing a dual approach in the training process of educational-pedagogical personnel within the preschool education system of the Republic of Uzbekistan. Based on the regulatory-legal documents governing the preschool education sphere, specifically Presidential decrees and resolutions, Cabinet of Ministers resolutions, and documents of the Ministry of Preschool and School Education, the legal, organizational, and content-related foundations for implementing dual education are elucidated. Furthermore, the advantages of the dual model implemented in cooperation between preschool educational institutions and higher education institutions, expected outcomes, existing problems, and scientific-practical proposals for addressing them are presented.

Key words: preschool education, dual approach, educator-teacher, competence, regulatory-legal foundation, professional practice, cooperation, education quality.

Аннотация: В данной статье анализируются теоретико-методические основы, практические механизмы и перспективы внедрения дуального подхода в процесс подготовки воспитательно-педагогических кадров в системе дошкольного образования Республики Узбекистан. На основе нормативно-правовых документов, регулирующих сферу дошкольного образования, в частности указов и постановлений Президента, постановлений Кабинета Министров и документов Министерства дошкольного и школьного образования, освещаются правовые, организационные и содержательные основы внедрения дуального образования. Кроме того, представлены преимущества дуальной модели, реализуемой в сотрудничестве дошкольных образовательных организаций и учреждений высшего образования, ожидаемые результаты, существующие проблемы, а также научно-практические предложения по их решению.

Ключевые слова: дошкольное образование, дуальный подход, воспитатель-педагог, компетенция, нормативно-правовая основа, профессиональная практика, сотрудничество, качество образования.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasida oxirgi yillarda maktabgacha ta'lim tizimining tubdan isloh qilinishi ta'lim mazmuni, boshqaruv tizimi, moddiy-texnik baza bilan bir qatorda pedagog kadrlar tayyorlash sifatiga ham sifat jihatidan yangi talablar qo'yimoqda. Maktabgacha yoshdagi bolalarning har tomonlama barkamol, ijtimoiy moslashgan, intellektual va ma'naviy jihatdan rivojlangan shaxs sifatida shakllanishi avvalo tarbiyachi-pedagoglarning kasbiy kompetentligiga bevosita bog'liq. Shu bois tarbiyachi-pedagoglarni tayyorlashda nazariya va amaliyot uyg'unligini ta'minlashga qaratilgan dual yondashuvni joriy etish dolzarb masala hisoblanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Dual ta'lim modeli zamonaviy sharoitda oliy ta'lim muassasasi va ish beruvchi – maktabgacha ta'lim tashkilotlari hamkorligida kadrlarni tayyorlashning samarali shakli sifatida e'tirof etilmoqda. Mazkur yondashuv doirasida ta'lim oluvchilar o'quv yuklamasining muayyan qismini real ish joyida – bog'cha sharoitida o'tashadi, bu esa ularning professional kompetensiyalarini dastlabki bosqichdanoq shakllantirish imkonini beradi.

1. O'zbekistonda maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirishning me'yoriy-huquqiy asoslari

O'zbekiston Respublikasida maktabgacha ta'lim tizimining isloh qilinishi bir qator strategik hujjatlar bilan asoslab berilgan bo'lib, ular tarbiyachi-pedagoglarni tayyorlash sifatiga ham bevosita ta'sir ko'rsatadi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016-yil 29-dekabrda PF-4947-son "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni ta'lim sohasini, jumladan, maktabgacha ta'limni modernizatsiya qilish, ilg'or pedagogik texnologiyalarni joriy etish va malakali kadrlar tayyorlashni ustuvor yo'nalish sifatida belgilab berdi. Mazkur hujjatda ta'lim tizimini mehnat bozori ehtiyojlari bilan uyg'unlashtirish, amaliyotga yo'naltirilgan kadrlar tayyorlash talabi dual yondashuv uchun konseptual asos bo'lib xizmat qiladi.

Maktabgacha ta'lim tizimini tubdan isloh qilish maqsadida Prezidentning 2017-yil 9-sentabrda PF-5198-son "Maktabgacha ta'lim tizimini boshqarishni tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni va shu sanada qabul qilingan PQ-3261-son qarori bilan alohida vazirlik tashkil etilib, sohaning huquqiy maqomi va institutsional asoslari mustahkamlandi. Bu qarorlarda maktabgacha ta'lim tizimi kadrlarini tayyorlash va qayta tayyorlash sifatini oshirish, ularni zamonaviy talablar asosida tayyorlash vazifalari alohida ko'rsatib o'tilgan.

Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 30-sentabrda PQ-3305-son "Maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori bilan maktabgacha ta'limni rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari belgilandi. Qarorda maktabgacha ta'lim tashkilotlari xodimlarining kasbiy tayyorgarligini oshirish, ularni qayta tayyorlash va malakasini oshirish, oliy ta'lim muassasalari bilan amaliy hamkorlikni kuchaytirish vazifalari belgilab qo'yilgan bo'lib, bu dual yondashuvni joriy etish uchun muhim zamin yaratadi.

2019-yil 16-dekabrda O'zbekiston Respublikasining yangi tahrirdagi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni va "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonuni ta'lim tizimida uzluksizlik, izchillik, kompetensiyaviy yondashuv hamda ta'limning amaliy yo'naltirilganligini ta'minlashni asosiy tamoyillar sifatida belgiladi. Mazkur qonunlarda ta'lim muassasalarining ish beruvchilar bilan hamkorligida kadrlar tayyorlash, amaliyot bazalarini kengaytirish, ta'lim va ishlab chiqarish integratsiyasi kabi holatlar nazarda tutilgan bo'lib, ular dual ta'limning metodologik va huquqiy negizini shakllantiradi.

So'nggi yillarda qabul qilingan "Yoshlar – kelajagimiz", "Har bir oila – tadbirkor", "Ilm-ma'rifat va raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish yili" Davlat dasturlari, shuningdek, 2022-yil va undan keyingi yillarga mo'ljallangan "Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi"da maktabgacha ta'limni qamrovini oshirish, sifat jihatdan yangi bosqichga ko'tarish, pedagog kadrlarning kasbiy tayyorgarligini tubdan yaxshilash ustuvor vazifa qilib belgilangan.

Bu me'yoriy-huquqiy baza shuni ko'rsatadiki, maktabgacha ta'lim tizimini modernizatsiya qilishda dual yondashuv bevosita nomi bilan tilga olinmagan bo'lsa-da, ta'lim va amaliyot integratsiyasi, ish beruvchilar bilan hamkorlik, amaliyotning ulushini oshirish kabi talablar aynan dual model mohiyatiga to'la mos keladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

2. Dual yondashuvning nazariy-metodik asoslari

Dual ta'lim modeli avvalo Germaniya, Avstriya kabi mamlakatlar tajribasida keng rivojlangan bo'lib, so'nggi o'n yilliklarda ko'plab davlatlar kasb-hunar ta'limi va oliy ta'lim tizimiga mazkur model elementlarini bosqichma-bosqich joriy etmoqda. Dual yondashuv mohiyatan ta'limning nazariy va amaliy komponentlarini bir vaqtning o'zida, o'zaro bog'liq holda tashkil etishga asoslanadi.

Dual modelda:

- ta'lim oluvchining o'quv yuklamasi oliy ta'lim muassasasida o'tiladigan nazariy mashg'ulotlar va amaliyot bazasida (korxonada, tashkilot, muassasa) bajariladigan amaliy ishlar o'rtasida ma'lum nisbatda taqsimlanadi;
- kasbiy kompetensiyalar real ishlab chiqarish (bu holatda – real maktabgacha ta'lim tashkiloti) muhitida shakllantiriladi;

- ish beruvchi ta'lim dasturi mazmunini shakllantirish, baholash, amaliyot jarayonini tashkil etishda bevosita hamkor sifatida qatnashadi;
- talaba (tarbiyachi bo'lishga nomzod) bosqichma-bosqich mustaqil pedagogik faoliyatga jalb qilinadi, "o'rganuvchi – amaliyotchi – boshlang'ich mutaxassis" bosqichlarini real sharoitda bosib o'tadi.

Maktabgacha ta'lim sohasida dual yondashuv quyidagi nazariy-metodik tamoyillar asosida tashkil etilishi maqsadga muvofiqdir:

- 1. Kompetensiyaviy yondashuv.** Tarbiyachi-pedagog shaxsida bolalar bilan ishlashga oid kasbiy, ijtimoiy, kommunikativ, axborot-kommunikatsion va refleksiv kompetensiyalarni shakllantirishni ko'zda tutadi. Dual model bu kompetensiyalarni sun'iy emas, tabiiy ish muhitida shakllantirishni ta'minlaydi.
- 2. Faoliyatga yo'naltirilganlik tamoyili.** Nazariy bilimlar maktabgacha ta'lim tashkilotidagi aniq metodik vazifalar, dars va mashg'ulotlar, ota-onalar bilan ishlash, bolalar rivojlanishini monitoring qilish kabi real faoliyat turlari orqali amaliyotga tatbiq etiladi.
- 3. Hamkorlik va integratsiya tamoyili.** Oliy ta'lim muassasasi, maktabgacha ta'lim tashkiloti, mahalliy hokimiyat organlari, sektor rahbarlari va nodavlat ta'lim tashkilotlari o'rtasidagi integratsiyani nazarda tutadi.
- 4. Uzviylik va izchillik.** Ta'lim jarayonida amaliyot bosqichlari kursdan-kursga murakkablashib boradi: kuzatuvchi amaliyotdan interfaol ishtirokchi amaliyotga, so'ngra mustaqil pedagogik faoliyat elementlarini bajarish bosqichiga o'tiladi.
- 5. Refleksiya va o'z-o'zini baholash.** Talabalar amaliyot jarayonida o'z faoliyatini tahlil qilish, xatolarini ko'rish, ularni bartaraf etish bo'yicha mustaqil ish olib boradilar; ilmiy rahbar, amaliyot rahbari va guruhdoshlar bilan muntazam reflektiv tahlillar o'tkaziladi.

3. Maktabgacha ta'lim tizimida dual ta'limni joriy etishning huquqiy-asosiy shart-sharoitlari

Dual yondashuvni to'laqonli joriy etish uchun nafaqat g'oyaviy-metodik, balki aniq huquqiy va tashkiliy sharoitlar zarur. O'zbekistonda so'nggi yillarda qabul qilingan hujjatlar bu borada muhim imkoniyatlarni ochib bermoqda.

"Ta'lim to'g'risida"gi Qonunda ta'limni amaliy faoliyat bilan uyg'unlashtirish, kadrlar tayyorlashda ta'lim muassasalari va ish beruvchilar hamkorligi, malakaviy amaliyot turlarini kengaytirish tartibi belgilangan. Bu normalar asosida oliy ta'lim muassasalari, xususan, pedagogika yo'nalishlarida ta'lim beruvchi oliy o'quv yurtlari o'quv rejalari va dasturlariga dual ta'lim elementlarini kiritishlari mumkin.

Prezident qaror va farmonlarida maktabgacha ta'lim tizimida nodavlat muassasalar sonini ko'paytirish, davlat-xususiy sheriklikni rivojlantirish, hududlarda namunaviy maktabgacha ta'lim tashkilotlarini tashkil etish ko'zda tutilgan. Bunday tashkilotlar oliy ta'lim muassasalari uchun qulay amaliyot bazasi, ya'ni dual ta'limni joriy etish maydoniga aylanishi mumkin.

Bundan tashqari, Vazirlar Mahkamasining oliy ta'lim muassasalari faoliyatiga oid qarorlarida ta'lim dasturlarini mehnat bozori talablari asosida modernizatsiya qilish, bitiruvchilarning mehnat bozorida raqobatbardoshligini oshirish talablari belgilangan bo'lib, ular o'z mazmun-mohiyatiga ko'ra dual yondashuvni qo'llab-quvvatlaydi.

Maktabgacha ta'lim tizimi bo'yicha qabul qilingan davlat ta'lim standartlari (DTS) va o'quv dasturlari ham tarbiyachi-pedagoglarning kasbiy faoliyatiga qo'yiladigan aniq talablarni belgilaydi. Ushbu talablar asosida oliy ta'lim muassasalari o'z o'quv rejalari va dasturlarini qayta ko'rib chiqishi, nazariy fanlar va amaliy mashg'ulotlar nisbatini optimallashtirishi, amaliyot muddatini uzaytirishi, tashkiliy shakllarini boyitishi mumkin.

Xususan, tarbiyachi-pedagoglar tayyorlovchi bakalavriat yo'nalishida:

- "Maktabgacha ta'lim metodikasi";
- "Maktabgacha pedagogika";
- "Psixologiya va bolalar psixologiyasi";
- "Maktabgacha ta'limda innovatsion texnologiyalar";
- "Rivojlantiruvchi ta'lim texnologiyalari"

kabi fanlarning ma'lum qismi to'g'ridan-to'g'ri bog'cha sharoitida, amaliy mashg'ulotlar va laboratoriya ishlar ko'rinishida tashkil etilishi dual modelni amalda joriy etishning samarali ko'rinishidir.

Demak, amaldagi qonunlar va normativ-huquqiy hujjatlar dual modelni alohida atama sifatida belgilamagan bo'lsa-da, ta'lim va amaliyot integratsiyasi uchun yetarli darajada huquqiy sharoit yaratmoqda.

TAHLIL VA NATIJALAR

4. Tarbiyachi-pedagog kadrlarni tayyorlashda dual yondashuv modelini taklif etish

Maktabgacha ta'lim yo'nalishida kadrlar tayyorlash tizimida dual modelni joriy etish quyidagi tuzilma asosida amalga oshirilishi mumkin.

4.1. O'quv reja va dasturlarni qayta ko'rib chiqish

Birinchi navbatda, oliy ta'lim muassasasining "Maktabgacha ta'lim" yo'nalishi bo'yicha o'quv rejasida:

- nazariy fanlar ulushini optimallashtirish;
- amaliy mashg'ulotlar va amaliyot turlarining hajmini oshirish;
- har bir kursda maqsadli pedagogik amaliyot bosqichlarini belgilash;
- fanlar kesimida "auditoriyada – bog'chada" modelini joriy etish lozim.

Masalan, 1-kursda – asosan kuzatuv va tanishuv amaliyoti; 2-kursda – yordamchi tarbiyachilik, kichik guruhlarda mashg'ulot elementi o'tkazish; 3–4-kurslarda – mustaqil ravishda mashg'ulotlarni to'liq rejalashtirish va o'tkazish, ota-onalar bilan ishlash, bolalar rivojlanishini baholash kabi murakkabroq vazifalar berilishi mumkin.

4.2. Oliy ta'lim muassasasi va maktabgacha ta'lim tashkiloti hamkorlik shartnomalari

Dual ta'limning asosiy tashkiliy vositasi – bu oliy ta'lim muassasasi va maktabgacha ta'lim tashkiloti (davlat va nodavlat) o'rtasida imzolangan uzoq muddatli hamkorlik shartnomalari hisoblanadi. Unda:

- talabalar amaliyotining muddatlari, mazmuni va shakllari;
 - amaliyot rahbarlarining vazifalari va funksiyalari;
 - talabalarni baholash mezonlari;
 - zarur moddiy-texnik sharoitlar;
 - mehnat muhofazasi va xavfsizlik texnikasi talablari
 - (davlat va nodavlat) o'rtasida imzolangan uzoq muddatli hamkorlik shartnomalari hisoblanadi. Unda:
1. Ikkala tomonning moliyaviy majburiyatlari (agar kerak bo'lsa);
 2. Konfliktlar va kelishmovchiliklar hal qilish tartibi;
 3. Hamkorlikni kuzatish va baholash mexanizmlari.

Shartnomalarda, shuningdek, maktabgacha ta'lim tashkilotining mutaxassislari oliy ta'lim muassasasida ma'ruzalar o'tish, seminarlar o'tkazish, malaka oshirish kurslarida ishtirok etishi ham nazarda tutilishi mumkin.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyachi-pedagoglarni tayyorlashda dual yondashuvni joriy etish O'zbekiston ta'lim tizimining ustuvor vazifalaridan biridir.

Mazkur yondashuv nafaqat kadrlar tayyorlash sifatini oshirish, balki maktabgacha ta'limning butun tizimini modernizatsiya qilish uchun muhim vosita bo'lishi mumkin.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, dual yondashuvni muvaffaqiyatli joriy etish uchun quyidagi shartlar zarur:

1. Oliy ta'lim muassasalari va maktabgacha ta'lim tashkilotlari o'rtasida barqaror hamkorlik mexanizmlari yaratilishi.
2. Nazariya va amaliyotning uzviy integratsiyasini ta'minlovchi o'quv-metodik komplekslar tayyorlanishi.
3. Ilmiy va amaliy rahbarlarning yangi rol va vazifalariga mos tayyorlanganligi.

Xulosa qilib aytish mumkinki, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyachi-pedagoglarni tayyorlashda dual yondashuvni joriy etish nafaqat pedagogik kadrlar tayyorlash sifatini oshirish, balki maktabgacha ta'lim tizimining butunlay yangi sifat bosqichiga ko'tarilishiga, bolalarning har tomonlama rivojlanishiga sharoit yaratishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – 2020-yil 16-dekabr. № ORQ-637. – T.: O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi, 2020.
2. O'zbekiston Respublikasining "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonuni. – 2019-yil 16-dekabr. № ORQ-603. – T.: O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi, 2019.

3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni. – 2016-yil 29-dekabr. № PF-4947. – T.: Prezident matbuoti, 2016.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Maktabgacha ta'lim tizimini boshqarishni tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni. – 2017-yil 9-sentabr. № PF-5198. – T.: Prezident matbuoti, 2017.
5. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori. – 2017-yil 30-sentabr. № 3305. – T.: Adolat, 2017.
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni. – 2022-yil 28-yanvar. № PF-60. – T.: Prezident matbuoti, 2022.
7. "Yoshlar – kelajagimiz" Davlat dasturi. – 2021-yil 15-iyun. – T.: O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi, 2021.
8. Maktabgacha ta'lim davlat ta'lim standartlari va o'quv dasturlari. – T.: Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, 2021.
9. Qo'ychiyeva.Z.A (2025). "Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining o'quvchilar nutqini o'stirishga metodik tayyorgarligini rivojlantirish" Andijon. "Omadbek print".
10. Qo'ychiyeva.Z.A (2025). "Boshlang'ich sinflarda Rolli o'yinlardan foydalanishning o'quvchilar nutqini rivojlantirishdagi ahamiyati". Namangan davlat universiteti ilmiy axborotnomasi.
11. Qo'ychiyeva.Z.A (2025). "Boshlang'ich sinf ona tili darslarida o'quvchilar nutqini o'stirishning metodik asoslari".
12. "Dual Education in Germany" elektron ma'lumotlar bazasi. www.dual-education-germany.de
13. "Early Childhood Research Quarterly" elektron jurnali. www.journals.elsevier.com/early-childhood-research-quarterly
14. "Journal of Early Childhood Teacher Education" elektron jurnali. www.tandfonline.com/toc/ujec20/current
15. O'zbekiston milliy axborot agentligi (UzA) arxivi. www.uza.uz

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №6(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.